

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo

KLASA: 600-01/10-05/36

URBROJ: 2170/01-04-00-10-1

Rijeka, 12. srpnja 2010.

GRADONAČELNIK GRADA RIJEKE
MR.SC. VOJKO OBERSNEL

Predmet:

Prijedlog zaključka o provedbi projekta " Pomoćnici u nastavi – podrška učenicima s teškoćama integriranim u redovne razredne odjele" u osnovnim školama Grada Rijeke za prvo obrazovno razdoblje školske godine 2010./2011.

Pročelnica

Renko - Silov

Materijal izradila

Marija Japundža, prof.

O b r a z l o ž e n j e

Obrazovno uključivanje je zasigurno jedan od najvažnijih edukacijskih izazova u svijetu na početku 21. stoljeća. Proizlazi to iz opredjeljenja da se stvori inkluzivno društvo, "društvo za sve", što su istakle brojne međunarodne konvencije.

Hrvatsko školstvo već gotovo tri desetljeća načelno podržava inkluziju, ali još uvijek u praksi prevladava stav da je djeci s teškoćama najbolje u posebnim školama ili razredima, gdje se s njima bave edukacijsko-rehabilitacijski stručnjaci. Roditelji djece s teškoćama i njihove brojne pritužbe Uredu pravobranitelja za djecu i ostalim nadležnim tijelima, najbolje svjedoče u kojoj je mjeri kod nas omogućeno djeci s teškoćama školovanje u neposrednom susjedstvu i imaju li jednaka prava na obrazovanje poput svojih vršnjaka. Ipak, valja istaknuti kako su mnoge škole i učitelji izvrsni primjeri dobre prakse, no takva praksa, nažalost, još nije postala sustavna i obvezatna.

Novi milenij mogao bi se smatrati prekretnicom u odgoju i obrazovanju djece s posebnim potrebama, jer su donijeti propisi ključni za uključivanje: 2007. godine donesena je "Nacionalna strategija izjednačavanja za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015" a samo godinu dana nakon, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ("Narodne novine" broj 87/08, u daljnjem tekstu: Zakon), te njegove prve izmjene već u mjesecu srpnju 2009. godine ("Narodne novine" broj 86/09). U njemu je propisano da će ministar na temelju Zakona donijeti u roku od godine dana provedbene propise, što do danas nije učinjeno. Nešto prije donošenja novog Zakona u 2008. godini donesen je i Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja ("Narodne novine" broj 63/08).

U predmetnim dokumentima spominje se mogućnost uvođenja pomoćnika u nastavu, angažiranja mobilnih stručnih timova, no niti u jednom od njih nije propisana obaveza financiranja niti način provedbe. To dovodi do čitavog niza nejasnoća, različitih tumačenja zakonskih odredbi i u konačnici različite prakse inkluzije u pojedinim gradovima u Republici Hrvatskoj. Podaci (u tablici) se odnose na školsku godinu 2009./2010. a prikupljeni su u kontaktima sa zaposlenicima gradskih uprava iz različitih gradova i kao takvi nisu u potpunosti vjerodostojni, ali su dovoljni da prikažu trenutno stanje i ukažu na veliku potrebu donošenja novog Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama i sustavnog rješenja na razini države.

	RIJEKA	OSIJEK	ZADAR	ZAGREB	SPLIT
POMOĆNICI U NASTAVI	6 pomoćnika u nastavi – sredstva se doznaju na račun Udruge Idem, koja s pomoćnicima sklapa ugovore o autorskom djelu (29,00 kn neto). Za sve pomoćnike u nastavi dobivena je suglasnost Ministarstva znanosti obrazovanja i športa. Pored ovoga, Grad Rijeka je jedini grad koji je financirao i rad mobilnih stručnih timova kao podrške pomoćnicima. Oni educiraju pomoćnike, učitelje i stručne službe škola, a po potrebi surađuju i s roditeljima	26 pomoćnika u nastavi – Grad Osijek direktno sklapa studentske ugovore s pomoćnicima (25,00 kn neto)	18 pomoćnika u nastavi i osobnih pomoćnika – Grad Zadar sredstva doznava školi koja s pomoćnicima sklapa ugovore o djelu i studentske ugovore (15,00 kn neto).	150 pomoćnika – jedan dio sredstava se uplaćuje udruzi Idem koja sklapa ugovore o autorskom djelu s pomoćnicima dok se drugi dio sredstava doznaju školama koje sklapaju s pomoćnicima studentske ugovore (29,00 kn neto). Samo za dio pomoćnika u nastavi dobivena je suglasnost nadležnog Ministarstva	9 osobnih pomoćnika kreće sa radom tek u sljedećoj školskoj godini – škole će skapati ugovore o djelu (20,00 kn neto) pomoćnici nisu prošli edukaciju i još nemaju suglasnost nadležnog Ministarstva

NOSITELJ PROJEKTA	Grad Rijeka u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, podružnica Rijeka i riječkom podružnicom udruge Idem	Grad Osijek (nema suradnje s Udrugom ni s Agencijom)	Grad Zadar (nema suradnje s Udrugom ni s Agencijom)	Grad Zagreb Udruga Idem	Grad Split (nema suradnje s Udrugom ni s Agencijom)
KOORDINATOR PROJEKTA	Robert Cimperman, viši savjetnik (Agencija za odgoj i obrazovanje)	Davor Brust, Grad Osijek Sanda Zlatarić, edukacijski rehabilitator (zaposlena na Ugovor o djelu, 2.000,00 kn neto mjesečno)	Suradnica iz Gradske uprave uz predsjednicu povjerenstva	Udruga Idem je centar podrške koja educira pomoćnike i pruža stručnu pomoć u radu svim sudionicima Projekta.	Za sada nije imenovan koordinator projekta, nego je rečeno pomoćnicima ukoliko se nađu u nedoumicama u svojem radu da se obrate stručnoj službi škole u kojoj rade.
POVJERENSTVO	Nema formiranog povjerenstva jer se u proteklom periodu provodio Pilot projekt za 6 odabranih učenika. Ured državne uprave ne donosi Rješenja o primjerenom obliku školovanja u kojem navodi potrebu za pomoćnikom u nastavi.	Povjerenstvo pri Uredu državne uprave donosi Rješenje o primjerenom obliku školovanja u kojem navodi potrebu za pomoćnikom u nastavi. U donošenju takvog Rješenja sudjeluje i suradnik OGU za školstvo, Davor Brust.	Budući da Ured državne uprave ne donosi Rješenja o primjerenom obliku školovanja u kojem navodi potrebu za pomoćnikom u nastavi te nema suradnje s Udrugom Idem i Agencijom za odgoj i obrazovanje formirano je povjerenstvo koje se sastoji od predstavnika Grada Zadra, nevladine organizacije, edukacijskog rehabilitatora i ravnateljice škole, na čelu s edukacijskom rehabilitatoricom Nadom Meštrović.	Postoji radna skupina pri Gradu Zagrebu za pitanje pomoćnika u nastavi, a od ove školske godine i u Rješenju o primjerenom obliku školovanja se navodi potreba za pomoćnikom.	Budući da Ured državne uprave ne izdaje Rješenja o primjerenom obliku školovanja u kojem navodi potrebu za pomoćnikom u nastavi, pri Gradskoj upravi osnovano je povjerenstvo.

Opće je poznata činjenica da je osnovno školovanje obvezno za sve učenike u Republici Hrvatskoj te da se djelatnost osnovnog obrazovanja obavlja kao javna služba. Znači, postoji obveza da se svim učenicima daje školovanje uz jednake uvjete i jednako uživanje. Da ne govorimo o temeljnom opredjeljenju Republike Hrvatske, provođenju aktivne politike ljudskih prava koja proizlazi iz usvajanja međunarodnih dokumenata, a time i na njihovoj ugradnji u nacionalni zakonodavni okvir. Prikazana situacija (tablica) odnosi se na pet velikih gradova, a znatno je lošija u mnogim manjim sredinama u našoj državi. Tim više različite prakse u pojedinim gradovima upućuju na nesustavnost obrazovanja učenika s teškoćama, nužne promijene po tom pitanju i konačno donošenje Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama.

Snalazeći se bez provedbenih propisa, a istovremeno zaprimajući brojne dopise zabrinutih i ogorčenih roditelja, nastavnika i stručnih suradnika, u Gradu Rijeci u školskoj 2009./2010. godini uveden je pilot projekt "Mobilni stručni tim - podrška integraciji učenika s teškoćama u lokalnu zajednicu" (u daljnjem tekstu Pilot projekt) kojim se ostvarila interakcija učitelja i edukacijskih rehabilitatora u odgojno-obrazovnom radu, što je utjecalo na snažniji razvoj edukacijske integracije u lokalnoj zajednici. Pilot projekt provodio se u gradu Rijeci u 6 osnovnih škola, a riječki model uvođenja pomoćnika u nastavu jedinstven je po tome što je nastao sinergijom djelovanja jedinice lokalne samouprave Grada Rijeke, Agencije za odgoj i obrazovanje, podružnice Rijeka i renomirane udruge za rad s djecom s posebnim potrebama Idem. Kao takav Pilot projekt je kao primjer iznimno dobre prakse, predstavljen na mnogim nacionalnim i međunarodnim seminarima.

Dosadašnje iskustvo i evaluacija Pilot projekta pokazali su da se uvođenjem pomoćnika u nastavu omogućilo učenicima s posebnim obrazovnim potrebama ravnopravno sudjelovanje u svim aspektima nastavnih sadržaja. Također, učitelji razrednih odjeljenja u koje su uključena djeca s posebnim obrazovnim potrebama podržali su ovakav način podrške, ističući kako im je uvelike olakšano provođenje nastavnog plana i programa. Potvrđuje to primjerice, izjava jedne učiteljice nakon nekoliko mjeseci podrške u njenom razredu: "Razred je jako rasterećen, i ja sam itekako rasterećena, jer ne moram stalno okom biti usmjerena na M. Od kada je asistent preuzeo inicijativu, ja sam konačno počela gledati razred kao skup individua i uzmogla upoznati i drugu djecu."

Kako je Pilot projekt završio krajem školske 2009./2010. godine, a potreba za pomoćnicima u nastavi je i nadalje velika, predlaže se financiranje novog modela "Pomoćnici u nastavi – podrška učenicima s teškoćama integriranim u redovne razredne odjele".

Budući Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji ne donosi Rješenja o primjerenom obliku školovanja u kojem navodi potrebu za pomoćnikom u nastavi i kažu da će to početi činiti tek kad se donese provedbeni propis predložimo formiranje stručnog povjerenstva za izbor učenika koji će iduću školsku godinu imati pomoćnika u nastavi u Gradu Rijeci. Predlažemo Povjerenstvo u sastavu od tri člana:

- Robert Cimperman, viši savjetnik za odgoj i obrazovanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju pri Agenciji za odgoj i obrazovanje, Podružnica Rijeka
- Tamara Dubrović, učitelj – defektolog u Centru za odgoj i obrazovanje i članica Udruge Idem
- Marija Japundža, suradnica za programe u Odjelu gradske uprave za odgoj i školstvo Grada Rijeke

Formirano Povjerenstvo bi krajem mjeseca kolovoza prikupilo zahtjeve osnovnih škola za pomoćnicima u nastavi s točno utvrđenom potrebnom pedagoškom i liječničkom dokumentacijom o svakom učeniku s teškoćama. Nakon toga bi odabralo učenike kojima je pomoćnik u nastavi neophodan, te bi se krenulo sa uvođenjem istih u škole. Olakotna okolnost je ta što su mnogi pomoćnici zadovoljni sa dosadašnjim poslom i uspjesima koje su postigli u radu s djecom u Pilot projektu te su izrazili želju za nastavak suradnje.

Za uvođenje pomoćnika u nastavu u osnovne škole Grada Rijeke za prvo obrazovno razdoblje 2010./2011. školske godine planirana su sredstva u Proračunu Grada Rijeke u iznosu od 90.000,00 kuna. Početkom naredne školske godine Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo obavijestit će škole o učenicima kojima će biti osiguran pomoćnik u nastavi, dinamičnu provedbu te sa školama sklopiti ugovore o financiranju Projekta.

Slijedom navedenog, predlažemo Gradonačelniku Grada Rijeke donošenje sljedećeg

ZAKLJUČKA

1. Prihvaća se provođenje projekta " Pomoćnici u nastavi – podrška učenicima s teškoćama integriranim u redovne razredne odjele " u osnovnim školama Grada Rijeke za prvo obrazovno razdoblje školske godine 2010./2011.
Projekt će se financirati na teret Proračuna Grada Rijeke za 2010. godinu, s iznosom od 90.000,00 kn. Navedena sredstva isplatit će se s pozicije 433 – Intelektualne i osobne usluge, planirane u okviru Razdjela 004 - Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo, Glave 4 - Osnovno školstvo, Program standarda iznad državnog standarda, Aktivnost: Pomoćnici u nastavi – podrška učenicima s teškoćama integriranim u redovne razredne odjele, temeljem naloga pročelnice Odjela.
2. Za provedbu Projekta iz točke 1. ovog Zaključka imenuje se Povjerenstvo u sastavu:
  - Robert Cimperman, viši savjetnik za odgoj i obrazovanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju pri Agenciji za odgoj i obrazovanje, Podružnica Rijeka
  - Tamara Dubrović, učitelj – defektolog u Centru za odgoj i obrazovanje Rijeka
  - Marija Japundža, suradnica za programe u Odjelu gradske uprave za odgoj i školstvo Grada Rijeke.Povjerenstvo će na prijedlog osnovnih škola Grada Rijeke odlučiti za koje učenike će Grad Rijeka financirati pomoćnika u nastavi.
3. Zadužuje se Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo da s osnovnim školama Grada Rijeke koje će sudjelovati u ovom Projektu, sklopi Ugovor o financiranju Projekta iz točke 1. ovog Zaključka.